ฉบับที่ 1 ประจำเดือนกันยายน 2563

โรคไหม้ข้าว

ข้อสังเกตลักษณะ/ อาการที่อาจพบ

◆ **เชื้อสาเหตุ** เชื้อรา *Magnaporthe oryzae*

◆ **ลักษณะอาการของโรค:**

ระยะกล้า

ที่ใบเป็นจุดสีน้ำตาลคล้ายรูปตาหรือรูปกระสวยทอผ้า หัวท้ายแหลม ตรงกลางแผลมีจุดสีเทา เมื่อแผล ขยายลุกลามติดต่อกันอยู่ทั่วใบ ในกรณีที่โรคระบาดรุนแรง กล้าข้าวจะแห้งฟุบตายทั้งกอ อาการคล้ายถูกไฟ ไหม้

ระยะแตกกอ

อาการของโรคพบได้ที่กาบใบ ข้อต่อใบและข้อต่อของล้าต้น ขนาดแผลจะใหญ่กว่าที่พบในระยะกล้า แผลจะขยายลุกลามติดต่อกัน ที่บริเวณข้อต่อใบจะมีลักษณะแผลสีน้ำตาลดำและใบมักจะหลุดจากกาบใบ

แนวทางป้องกัน/แก้ไข

1. สำรวจแปลงนา อย่างสม่ำเสมอถ้าพบอาการของโรคไหม้ข้าวควรให้ปฏิบัติดังนี้
   - ใช้เชื้อบีเอส (บาซิลลัส ซับทีลิส) พ่นอัตราตามคำแนะนำในฉลาก
   - ใช้เชื้อไตรโครเดอร์มาอัตรา 1 กก./น้ำ 200 ลิตรพ่น
2. ถ้ามีความจำเป็นให้ใช้สารเคมีพ่นเฉพาะจุดที่พบการระบาดเพื่อควบคุมไม่ให้เชื้อราแพร่กระจาย ขยายเป็นวงกว้างออกไป สำหรับสารเคมีที่ใช้ ได้แก่
   - อิดิเฟนฟอส 50 เปอร์เซ็นต์ อีซีอัตรา 20-25 ซีซี ผสมน้ำ 20 ลิตร
   - บลาสติซิดิน-เอส 2 เปอร์เซ็นต์ อีซี อัตรา 20-25 ซีซี ผสมน้ำ 20 ลิตร
   - ไตรไซคราโซล 75 เปอร์เซ็นต์ ดับบลิวพี อัตรา 10-16 กรัม ผสมน้ำ 20 ลิตร

   ควรพ่นในแปลงข้าวที่มีประวัติว่าเคยมีโรคระบาดมาก่อน การใช้สารเคมีพ่นซ้ำกันหลายครั้ง เชื้อราจะ ต้านทานสารเคมีหรือดื้อยา ดังนั้น เพื่อป้องกันไม่ให้เชื้อราต้านทานสารเคมี จึงควรเลือกใช้สารเคมีบางชนิดพ่นสลับกัน ทั้งนี้ในการใช้สารเคมีควรใช้ด้วยความระมัดระวังและคำนึงถึงความปลอดภัยต่อตัวผู้ใช้และสภาพแวดล้อม

ในฤดูถัดไป

3. ใช้พันธุ์ต้านทานต่อโรคไหม้ เช่น ปทุมธานี 1 สุพรรณบุรี 1 ชัยนาท 1 พิษณุโลก 1 เป็นต้น
4. ไม่ควรหว่านข้าวหนาแน่นเกินไปเพราะจะท้าให้อับลม เป็นตัวส่งเสริมให้เชื้อราแพร่กระจายและ พัฒนาได้อย่างรวดเร็ว ควรใช้ตามคำแนะนำของราชการ ควรใช้ 15-20 กก/ไร่
5. ลดปริมาณการใช้ปุ๋ยไนโตรเจนลง ไม่ควรใช้มากกว่า 20-50 กก./ไร่ วิธีนี้อาจมีผลกระทบต่อ ผลผลิตบ้างแต่จะช่วยไม่ให้ข้าวอ่อนแอต่อโรค
6. เพิ่มปริมาณซิลิก้าให้แก่ต้นข้าว เพื่อต้านทานต่อโรค โดยใช้ปุ๋ยหมักและแคลเซี่ยม
7. นอกจากการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีการต่างๆ แล้ว อาจใช้สารเคมีคลุกเมล็ดพันธุ์ เช่น เบโนมิลผสมกับไธแรมหรือคาร์ซูก้าไมซินคลุกเมล็ดก่อนปลูกหรือแช่เมล็ดในสารละลายเคมี นาน 24 ชั่วโมงก่อนปลูก

เกษตรกรหรือผู้ที่สนใจมีข้อสงสัยสามารถสอบถามเพิ่มเติมได้ที่ กลุ่มอารักขาพืช สำนักงานเกษตรอำเภอบางกรวย
โทร. 02 447 5934 ในวันเวลาราชการทุกวัน

สำนักงานเกษตรอำเภอบางกรวย
ข่าวเตือนการระบาดศัตรูพืช

ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกันยายน 2563

เพลี้ยไฟ

ข้อสังเกตลักษณะ/ อาการที่อาจพบ

◆ **รูปร่างลักษณะ :** เพลี้ยไฟ *Stenchaetohrips biformis* (Bagnall) เป็นแมลงจำพวกปากดูด ขนาดเล็กลำตัวยาวประมาณ 1-2 มิลลิเมตร มีทั้งชนิดมีปีกและไม่มีปีก ตัวเต็มวัยมีสีดำ ตัวอ่อนสีเหลืองอ่อน ตัวเต็มวัยวางไข่ในเนื้อเยื่อของใบข้าว ตัวอ่อนมี 2 ระยะ ระยะเวลาตั้งแต่ตัวอ่อนถึงตัวเต็มวัยนานประมาณ 15 วัน

◆ **ลักษณะการทำลาย:** เพลี้ยไฟทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัยจะทำลายข้าวโดยการดูดกินน้ำเลี้ยง จากใบข้าวที่ยังอ่อนโดยอาศัยอยู่ตามซอกใบ ระบาดในระยะกล้า เมื่อใบข้าวโตขึ้นใบที่ถูกทำลายปลายใบจะเหี่ยวขอบใบจะม้วนเข้าหากลางใบและ อาศัยอยู่ในใบที่ม้วนนั้น พบทำลายข้าวในระยะกล้าหรือหลังปักดำ 2-3 สัปดาห์ โดยเฉพาะในอากาศร้อนแห้งแล้งหรือฝนทิ้งช่วงนานติดต่อกันหรือสภาพนาข้าวที่ขาดน้ำ ถ้าระบาดมากๆ ทำให้ต้นข้าวแห้งตายได้ทั้งแปลง

เพลี้ยไฟตัวเต็มวัย

แนวทางป้องกัน/แก้ไข

1. ดูแลแปลงข้าวระยะกล้าหรือหลังหว่าน 7 วัน อย่าให้ขาดน้ำ
2. ไขน้ำท่วมยอดข้าวทิ้งไว้ 1-2 วัน เมื่อตรวจพบเพลี้ยไฟตัวเต็มวัย 1-3 ตัวต่อต้นในข้าวอายุ 6-7 วันหลังหว่าน ใช้ปุ๋ยยูเรียอัตรา 10 กิโลกรัมต่อไร่หว่านเมื่อข้าวอายุ 10 วัน เพื่อเร่งการเจริญเติบโตของต้นข้าว
3. ใช้สารฆ่าแมลง มาลาไทออน อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือคาร์บาริล อัตรา 20 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นเมื่อพบใบข้าวม้วนมากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ ในระยะข้าวอายุ 10-15 วันหลังหว่าน

ลักษณะนาที่ถูกทำลาย

เกษตรกรหรือผู้ที่สนใจมีข้อสงสัยสามารถสอบถามเพิ่มเติมได้ที่ กลุ่มอารักขาพืช สำนักงานเกษตรอำเภอบางกรวย
โทร 02-447-5924 ในวัน เวลาราชการทุกวัน

สำนักงานเกษตรอำเภอบางกรวย
ข่าวเตือนการระบาดศัตรูพืช

ฉบับที่ 3 ประจำเดือนกันยายน 2563

เพลี้ยกระโดดหลังขาว

สาเหตุ/ ข้อสังเกตลักษณะ/ อาการที่อาจพบ

◆ **รูปร่างลักษณะ :** เพลี้ยกระโดดหลังขาวเป็นแมลงจำพวกปากดูด ตัวเต็มวัยคล้ายกับเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล แต่ปีกมีจุดดำที่กลางและปลายปีก และมีแถบสีขาวตรงส่วนอก ด้านหลังระหว่างฐานปีกทั้งสอง ตัวเต็มวัยมีสีน้ำตาลถึงสีดำ ลำตัวสีเหลือง มีแถบสีขาวเห็นชัดอยู่ตรงส่วนอกด้านหลังระหว่างฐานปีกทั้งสอง มีทั้งชนิดปีกสั้นและปีกยาว ลำตัวยาวประมาณ 2.5 มิลลิเมตร ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยอาศัยอยู่บริเวณกอข้าวเช่นเดียวกับเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล แต่ตัวเต็มวัยชอบอาศัยอยู่บริเวณกลางต้นข้าวเหนือระดับที่เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลอยู่

เพลี้ยกระโดดหลังขาวตัวเต็มวัย

◆ **ลักษณะการทำลาย:** เพลี้ยกระโดดหลังขาวตัวเต็มวัยเข้ามาในแปลงข้าวช่วง 30 วันแรก หลังจากเป็นต้นกล้า โดยจะอาศัยอยู่บริเวณโคนต้นข้าว ทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัยจะดูดกินน้ำเลี้ยงจากโคนกอข้าว ต้นข้าวที่ถูกทำลายใบมีสีเหลืองส้ม ซึ่งต่างจาก ต้นข้าวที่ถูกเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลทำลายจะแสดงอาการใบสีน้ำตาลแห้ง เมื่อมีปริมาณแมลงมาก ต้นข้าวอาจจะถูก ทำลายจนเหี่ยวและแห้งตายในที่สุด การระบาดค่อนข้างกระจายสม่ำเสมอเป็นพื้นที่กว้าง ซึ่งแตกต่างจากเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลที่การระบาดทำลายข้าวจะเป็นหย่อมๆ พบระบาดตั้งแต่ระยะกล้าถึงระยะออกรวง และขยายพันธุ์เป็นพวกปีกยาว จากนั้นจะอพยพออกจากแปลงข้าวก่อนที่ข้าวจะออกดอก ใน 1 ฤดูปลูก สามารถเจริญเติบโตขยายพันธุ์ได้น้อย ชั่วอายุกว่าเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เพลี้ยกระโดดหลังขาวพบเป็นแมลงประจำท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือตอนบนมากกว่าภาคกลาง ยังไม่มีรายงานว่าเป็นแมลงพาหะนำโรคไวรัสมาสู่ต้นข้าว

แนวทางป้องกัน/แก้ไข

1. สำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยทุกสัปดาห์
2. เมื่อตรวจพบเพลี้ยกระโดดหลังขาวมากกว่า 1 ตัวต่อต้น ให้ไขน้ำออกจากแปลงนาและปฏิบัติเช่นเดียวกับเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล
3. เมื่อเริ่มพบเพลี้ยกระโดดหลังขาวในแปลงนา ป้องกันโดยใช้เชื้อราบิวเวอร์เรียผสมน้ำอัตราตามค่าแนะนำ พ่นในช่วงเวลาอากาศเย็น เพื่อให้มีโอกาสสัมผัสกับตัวแมลงมากที่สุด
4. หากมีการระบาดรุนแรง จำเป็นต้องใช้สารเคมีกำจัดแมลงอัตราตามคำแนะนำในฉลาก ดังนี้
   - ไดโนทีฟูเรน
   - อิมิดาโคลพริด

ในฤดูถัดไป

5. ปลูกข้าวพันธุ์ต้านทาน เช่น สุพรรณบุรี 60 ชัยนาท 1 สุพรรณบุรี 1 กข 31 และชุมแพ 60 โดยปลูกสลับกันอย่างน้อย 2 พันธุ์ เพื่อป้องกันไม่ให้เพลี้ยกระโดดหลังขาวปรับตัวทำลายข้าวพันธุ์ต้านทานได้เร็ว หรือ ถ้าปลูกข้าวพันธุ์เดียว ไม่ควรปลูกติดต่อกันเกิน 4 ฤดูปลูก

เกษตรกรหรือผู้ที่สนใจมีข้อสงสัยสามารถสอบถามเพิ่มเติมได้ที่ สำนักงานเกษตรอำเภอบางกรวย

โทร 02-447-5924 ในวัน เวลาราชการทุกวัน

สำนักงานเกษตรอำเภอบางกรวย
ข่าวเตือนการระบาดศัตรูพืช

ฉบับที่ 4 ประจำเดือนกันยายน 2563

โรคแอนแทรคโนสในกล้วยไม้

ข้อสังเกตลักษณะ/ อาการที่อาจพบ

◆ โรคนี้เกิดได้กับกล้วยไม้ทุกสกุล และมักพบการเกิดการระบาดในฤดูฝน เกิดจากการทำลายของ เชื้อรา *Colletotrichum gloeosporiodes (Penz.) Sacc.*

◆ **ลักษณะอาการของโรค:**

แผลที่เกิดบนใบของกล้วยไม้เป็นแผลไหม้แห้งสีน้ำตาลหรือน้ำตาลดำ มักเกิดกับปลายใบหรือขอบใบ แล้วจึงลุกลามออกไป เมื่อเป็นโรคมากๆ หรือรุนแรง ใบจะไหม้แห้งทั้งใบ และมักพบว่าแผลมีลักษณะเป็นวงแหวนซ้อนกันหลายๆ วง และมีกลุ่มของเชื้อราเป็นสีดำเกิดขึ้นบนวงที่ซ้อนกัน เชื้อราสามารถเข้าทำลายที่ดอกในส่วนของปากดอกและเกสร ทำให้เกิดอาการดอกเน่าและเกสรเน่าเป็นสีดำ ซึ่งจะเรียกว่า โรคเกสรสีดำ

◆ **การแพร่ระบาด**

เชื้อรานี้ชอบอุณหภูมิ และความชื้นค่อนข้างสูง ฉะนั้นจะพบระบาดมากในฤดูฝน นอกจากนี้ในสภาพที่รังกล้วยไม้รับแดดจัด เชื้อราจะเข้าทำลายกล้วยไม้ได้ง่ายขึ้น และสปอร์ของเชื้อรายังสามารถแพร่กระจายไปกับลม หรือฝน หรือน้ำที่ใช้รดแบบสายยาง หรือระบบสปริงเกิล

แนวทางป้องกัน/แก้ไข

1. อย่าให้กล้วยไม้ถูกแดดจัด เพราะจะทำให้เกิดแผล ควรทำร่มเงาขึ้นปกคลุม และระวังการให้น้ำขณะที่แดดจัด เพราะจะทำให้เซลล์พืชอ่อนแอ เชื้อเข้าทำลายได้ง่าย

2. พยายามใบที่เป็นโรค ไปเผาทำลาย เพื่อป้องกันการลุกลาม และเชื้อจะได้ไม่แพร่ระบาดไปยังที่อื่นๆ

3. ฉีดพ่นด้วยสารป้องกันและกำจัดโรคพืช ได้แก่ แมนโคเซบ แคปแทน คาร์เบนดาซิม โปรคลอราท อัตรา 20 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร สลับกับแมนโคเซบ อัตรา 40 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือสารฟอลเพต อัตรา 30-40 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นเมื่อพบโรคทุก 7-10 วัน

4. ถ้าเชื้อเข้าทำลายต้น อาจใช้สารเคมีพวก Natriphene เข้มข้น 1:2,000 ฉีดทั่วลำต้น

อาการของโรคที่สังเกตได้ชัดเจนบนใบกล้วยไม้

เกษตรกรหรือผู้ที่สนใจมีข้อสงสัยสามารถสอบถามเพิ่มเติมได้ที่ สำนักงานเกษตรอำเภอบางกรวย